Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0127

Vastuuvapaus 2024: Eurooppa-neuvosto ja neuvosto

1. Euroopan parlamentin päätös 29. huhtikuuta 2026 vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka II – Eurooppa-neuvosto ja neuvosto (2025/2147(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin yleisen talousarvion varainhoitovuodeksi 2024[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin konsolidoidun tilinpäätöksen varainhoitovuodelta 2024 (COM(2025)0359 – C10-0147/2025)[2],

– ottaa huomioon neuvoston vuosikertomuksen vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle vuonna 2024 toimitetuista sisäisistä tarkastuksista,

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuodelta 2024 sekä toimielinten vastaukset[3],

– ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti antaman varainhoitovuotta 2024 koskevan lausuman[4] tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta),

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artiklan 10 kohdan sekä 317, 318 ja 319 artiklan,

---

1 EUVL L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 EUVL C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 EUVL C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
4 EUVL C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046[5] ja erityisesti sen 59, 118, 260, 261 ja 262 artiklan,

– ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 23. syyskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509[6] ja erityisesti sen 59, 118, 266, 267 ja 268 artiklan,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0051/2026),

1. lykkää päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä neuvoston pääsihteerille Eurooppa-neuvoston ja neuvoston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024;

2. esittää huomautuksensa oheisessa päätöslauselmassa;

3. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöksen ja siihen erottamattomasti kuuluvan päätöslauselman Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle sekä huolehtimaan niiden julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (L-sarja).

---

5 EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

2. Euroopan parlamentin päätöslauselma 29. huhtikuuta 2026, joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka II – Eurooppa-neuvosto ja neuvosto (2025/2147(DEC))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2024, pääluokka II – Eurooppa-neuvosto ja neuvosto,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 102 artiklan ja liitteen V,

– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A10-0051/2026),

A. ottaa huomioon, että unionin toimielinten demokraattinen legitimiteetti perustuu ennen kaikkea siihen, että noudatetaan tiukasti perussopimuksia, joissa vahvistetaan toimielinten välinen tasapaino ja selkeä toimivallan jako; ottaa huomioon, että avoimuus, vastuuvelvollisuus ja moitteeton varainhoito ovat kaikkien unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen keskeisiä velvoitteita käytettäessä veronmaksajien rahoja; haluaa korostaa vastuuvapauden myöntävänä viranomaisena vastuuvapausmenettelyn yhteydessä, että unionin toimielinten demokraattista legitimiteettiä on erityisen tärkeää vahvistaa edelleen lisäämällä avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta sekä soveltamalla tulosbudjetoinnin käsitettä ja noudattamalla henkilöresursseja koskevaa hyvää hallintotapaa;

B. toteaa, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 319 artiklan nojalla parlamentti on yksin vastuussa Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden myöntämisestä ja että Eurooppa-neuvoston ja neuvoston, jäljempänä ’neuvosto’, talousarvio muodostaa unionin talousarvion yhden pääluokan, joten talousarvion hallitustenvälisestä luonteesta huolimatta parlamentilla on perussopimusten ja varainhoitoasetuksen nojalla oikeudellinen velvoite varmistaa avoimuus, vastuuvelvollisuus ja moitteeton varainhoito;

C. ottaa huomioon, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 15 artiklan 1 kohdan mukaan Eurooppa-neuvosto ei toimi lainsäätäjänä;

D. ottaa huomioon, että SEUT 317 artiklan nojalla komissio toteuttaa unionin talousarviota omalla vastuullaan moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti ja että voimassa olevan kehyksen mukaisesti komissio tunnustaa muiden unionin toimielinten toimivallan toteuttaa omia talousarvion pääluokkiaan;

E. ottaa huomioon, että SEUT 235 artiklan 4 kohdan ja 240 artiklan 2 kohdan nojalla neuvostoa avustaa neuvoston pääsihteeristö, jäljempänä ’sihteeristö’, ja että neuvoston pääsihteeri on täysin vastuussa unionin talousarvion pääluokkaan II otettujen määrärahojen moitteettomasta hallinnoinnista;

F. toteaa, että parlamentti on yli kahdenkymmenen vuoden ajan noudattanut vakiintunutta ja tunnustettua käytäntöä myöntää vastuuvapaus kaikille unionin toimielimille, elimille, toimistoille ja virastoille ja että komissio kannattaa sitä, että käytäntöä myöntää kullekin unionin toimielimelle, elimelle, toimistolle ja virastolle vastuuvapaus sen hallintomenoista noudatetaan jatkossakin;

G. ottaa huomioon, että varainhoitoasetuksen 59 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissio tunnustaa muiden unionin toimielinten toimivallan toteuttaa omia talousarvion pääluokkiaan;

H. toteaa, että neuvoston yhteistyöhaluttomuus vastuuvapausmenettelyssä on vuotta 2009 koskevasta vastuuvapaudesta alkaen estänyt parlamenttia hoitamasta demokraattista valvontatehtäväänsä ja johtanut toistuvasti siihen, että parlamentti on joutunut epäämään neuvoston pääsihteeriltä vastuuvapauden;

I. katsoo, että Eurooppa-neuvoston ja neuvoston olisi unionin yleisestä talousarviosta rahoituksensa saavina unionin toimieliminä oltava avoimia ja demokraattisesti vastuuvelvollisia unionin kansalaisille ja niiden olisi oltava julkisten varojen käytön demokraattisen valvonnan alaisia;

J. ottaa huomioon, että SEUT 15 artiklan 3 kohdan mukaan unionin toimielinten on varmistettava työjärjestyksissään työskentelynsä avoimuus, kun taas Euroopan oikeusasiamies, jäljempänä ’oikeusasiamies’, on useissa tutkimuksissaan ja päätöksissään arvostellut neuvostoa avoimuuden puutteesta ja esittänyt, että neuvosto ei ole kaiketi täysin ymmärtänyt demokratian ja päätöksenteon avoimuuden välistä kriittistä yhteyttä;

K. toteaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetaan veronmaksajien ja suuren yleisön oikeus saada tietoa julkisten tulojen käytöstä ja että asiassa T-163/21[1], De Capitani vastaan neuvosto, 25. tammikuuta 2023 antamassaan tuomiossa yleinen tuomioistuin totesi unionin lainsäädäntöprosessin avoimuudesta, että neuvoston työryhmissä tuotetut asiakirjat eivät ole luonteeltaan teknisiä vaan lainsäädäntöasiakirjoja, joten niiden osalta voidaan esittää asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä;

---

[1] Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 25.1.2023, De Capitani v. neuvosto, T-163/21, CLI:EU:T:2023:15.

1. panee merkille, että neuvoston talousarvio kuuluu monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 7 ”EU:n yleinen hallinto”, jonka määrä vuonna 2023 oli 13,3 miljardia euroa (eli 6,9 prosenttia unionin koko talousarviosta); panee merkille, että neuvoston noin 0,7 miljardin euron talousarvio on 5,26 prosenttia kaikista unionin hallintomenoista;

2. toteaa, että varainhoitovuotta 2024 koskevassa vuosikertomuksessaan, jäljempänä ’tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus’, tilintarkastustuomioistuin tarkasti hallinnon alaan kuuluvan 70 tapahtuman otoksen eli yhtä monta tapahtumaa kuin tarkastettiin vuonna 2023, ja panee merkille tilintarkastustuomioistuimen myös toteavan, että hallintomenoja ovat muun muassa henkilöstömenot ja eläkemenot, joiden yhteenlaskettu osuus hallintomenojen kokonaismäärästä oli vuonna 2024 noin 69 prosenttia, ja lisäksi kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvät menot ja että sen tarkastukset ovat jo useamman vuoden ajan osoittaneet, että hallintomenoissa riski on yleisesti ottaen alhainen;

3. panee merkille, että tarkastetuista 70 tapahtumasta 16:een (23 prosenttiin) liittyi virheitä mutta että tilintarkastustuomioistuin arvioi kvantifioimiensa kolmen virheen perusteella, että virhetaso on alle olennaisuusrajan; panee merkille, ettei tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessa havaittu erityisiä ongelmia neuvoston kohdalla;

Vastuuvapausmenettelyn nykytilanne

4. pitää erittäin valitettavana, että parlamentin on vuodesta 2009 lähtien ja jälleen varainhoitovuodelta 2023 pitänyt evätä neuvostolta vastuuvapaus, koska huolimatta parlamentin toistuvista pyrkimyksistä rakentavaan yhteistyöhön neuvosto kieltäytyy edelleen tekemästä yhteistyötä parlamentin kanssa vastuuvapausmenettelyssä, minkä vuoksi parlamentti ei voi tehdä tietoon perustuvaa päätöstä, joka pohjautuisi neuvoston talousarvion toteutuksen vakavasti otettavaan ja perusteelliseen valvontaan;

5. panee merkille, että parlamentin asiasta vastaavat yksiköt toimittivat 22. syyskuuta 2025 vastuuvapausmenettelyn esittelijän puolesta sihteeristöön kyselylomakkeen, jossa esitetään 103 parlamentille tärkeää kysymystä, jotta voidaan varmistaa neuvoston talousarvion toteutuksen ja neuvoston hallinnoinnin perusteellinen valvonta; toteaa lisäksi, että vastaavat kyselylomakkeet lähetettiin myös kaikille muille toimielimille, jotka ovat poikkeuksetta vastanneet yksityiskohtaisesti kaikkiin parlamentin kysymyksiin;

6. pitää valitettavana, että sihteeristö ilmoitti 3. lokakuuta 2025 parlamentille jälleen kerran, ettei se vastaisi parlamentin kyselylomakkeeseen ja ettei neuvosto osallistuisi

6. marraskuuta 2025 osana vastuuvapausmenettelyä järjestettävään kuulemiseen, johon kaikki muut kutsutut toimielimet osallistuivat;

7. toteaa jälleen, että nykyisen tulkinnan ja käytännön mukaan parlamentilla on oikeus myöntää vastuuvapaus SEUT 319 artiklan sekä sovellettavien varainhoitoasetuksen säännösten ja parlamentin työjärjestyksen määräysten mukaisesti eli sillä on valta myöntää vastuuvapaus, jotta voidaan säilyttää avoimuus ja varmistaa demokraattinen vastuuvelvollisuus unionin veronmaksajia kohtaan;

8. korostaa, että varainhoitoasetuksen 59 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissio tunnustaa muiden unionin toimielinten toimivallan toteuttaa omia talousarvion pääluokkiaan, ja pitää näin ollen käsittämättömänä, että neuvoston mukaan olisi asianmukaista myöntää vastuuvapaus neuvoston talousarvion toteuttamisesta komissiolle;

9. korostaa, että parlamentti on yli 20 vuoden ajan noudattanut vakiintunutta ja tunnustettua käytäntöä myöntää vastuuvapaus kaikille unionin toimielimille, elimille, toimistoille ja virastoille, myös neuvostolle; muistuttaa komission ilmoittaneen, ettei se pysty valvomaan muiden unionin toimielinten talousarvioiden toteuttamista; painottaa komission todenneen useasti, että käytäntöä, jossa parlamentti myöntää kullekin unionin toimielimelle suoraan vastuuvapauden niiden hallintomenoista ja unionin talousarvion toteuttamisesta, olisi noudatettava jatkossakin, jotta varmistetaan moitteettoman varainhoidon periaatteen noudattaminen; muistuttaa, että kaikki muut toimielimet, elimet, toimistot ja virastot tekevät kaikilta osin yhteistyötä parlamentin kanssa vastuuvapausmenettelyssä, ja katsoo, että neuvoston kieltäytyminen toimimasta näin on perusteetonta ja ristiriidassa perussopimusten mukaisen toimielinten lojaalisuusperiaatteen kanssa;

10. korostaa, että nykytilanteessa parlamentti voi tarkistaa vain tilintarkastustuomioistuimen ja oikeusasiamiehen kertomukset sekä neuvoston verkkosivustolla julkisesti saatavilla olevat tiedot, joten parlamentin on mahdotonta tehdä tietoon perustuvaa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä; korostaa, että neuvoston yhteistyöhaluttomuus heikentää parlamentin oikeutta hoitaa tehokkaasti valvontatehtäväänsä;

11. pitää valitettavana, että neuvostolta ei ole yli vuosikymmeneen löytynyt poliittista tahtoa tehdä yhteistyötä parlamentin kanssa vuotuisen vastuuvapausmenettelyn yhteydessä, mikä on luonut unionin keskinäiseen valvontaan rakenteellisen katvealueen, ja toteaa, että tällä on ollut pysyvä kielteinen vaikutus molempiin toimielimiin, minkä lisäksi se on saattanut unionin talousarvion hallinnoinnin ja demokraattisen valvonnan huonoon valoon sekä heikentänyt suuren yleisön luottamusta unioniin avoimena toimijana;

korostaa, että tällainen jatkuva institutionaalinen jarruttaminen heikentää perussopimuksissa vahvistettua vilpittömän yhteistyön periaatetta; katsoo, että jatkuva yhteistyöstä kieltäytyminen uhkaa murentaa entisestään unionin budjettipolitiikan ohjausjärjestelmän legitimiteettiä; korostaa, että neuvoston on noudatettava samoja vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta koskevia vaatimuksia kuin muidenkin unionin toimielinten;

12. toteaa jälleen, että neuvoston jatkuva kieltäytyminen vastuuvapausmenettelystä on demokraattisen vastuuvelvollisuuden loukkaamista, jota ei voida hyväksyä; kehottaa ottamaan käyttöön konkreettisia ja tehokkaita toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että jokainen unionin toimielin, joka ei noudata avoimuusvelvoitteita, saatetaan täyteen vastuuseen, tarkastelemalla varainhoitoasetuksen 59 artiklan 1 kohdan ja moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisia käytännön toimenpiteitä, joilla kannustetaan yhteistyöhön, mukaan lukien hallinnollisten järjestelyjen ja raportointivaatimusten vahvempi ehdollisuus;

13. muistuttaa, että Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö tukee veronmaksajien ja yleisön oikeutta saada tietoa julkisten tulojen käytöstä; vaatii siksi kunnioittamaan kaikilta osin parlamentin oikeuksia ja roolia demokraattisen vastuuvelvollisuuden periaatteen takaajana; kehottaa neuvostoa noudattamaan asianmukaisesti parlamentin vastuuvapausmenettelyn aikana antamia suosituksia ja vaatii soveltamaan kaikilta osin SEU 14 artiklan 1 kohtaa;

14. panee merkille, että neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja ilmaisi parlamentin täysistunnossa 6. toukokuuta 2025 pitämässään puheenvuorossa neuvoston puheenjohtajavaltion olevan halukas osallistumaan neuvoston ja parlamentin väliseen merkitykselliseen ja pragmaattiseen yhteistyöhön neuvoston talousarvion muodostamaan unionin talousarvion pääluokkaan liittyvän vastuuvapauden myöntämisessä, ja kehottaa siirtymään viipymättä sanoista tekoihin; kehottaa siksi neuvostoa aloittamaan mahdollisimman pian uudelleen parlamentin kanssa korkeimmalla tasolla neuvottelut, joihin osallistuvat kummankin toimielimen pääsihteerit sekä puheenjohtaja ja puhemies, jotta päästään umpikujasta ja löydetään sellainen ratkaisu, jolla tuetaan sekä parlamentin että neuvoston institutionaalista toimivaltaa vastuuvapausmenettelyssä ja varmistetaan talousarvion toteuttamisen avoimuus ja vahva demokraattinen valvonta; pyytää jälleen komission ja neuvoston oikeudellisia yksikköjä antamaan lausunnon mahdollisista perussopimuksiin perustuvista ratkaisuista neuvoston vastuuvelvollisuuden panemiseksi täytäntöön vastuuvapausmenettelyssä;

15. korostaa, että vaikka nykytilannetta on parannettava lisäämällä toimielinten välistä yhteistyötä perussopimusten puitteissa, perussopimusten tarkistaminen voisi selkeyttää

vastuuvapausmenettelyä ja lisätä sen avoimuutta siten, että parlamentille annetaan nimenomainen toimivalta myöntää vastuuvapaus kaikille unionin toimielimille, elimille, toimistoille ja virastoille erikseen; painottaa kuitenkin, että tällaista uudelleentarkastelua odotettaessa nykytilannetta on parannettava tehostamalla toimielinten välistä yhteistyötä; kehottaa tätä varten neuvostoa tekemään aktiivisesti yhteistyötä parlamentin kanssa;

16. toteaa haluavansa tuoda esiin joitakin poliittisia painopisteitä kansallista itsemääräämisoikeutta, perussopimuksia ja moitteettoman varainhoidon periaatetta kunnioittavalla tavalla ja esittää tässä mietinnössä joitakin neuvoston talousarvio- ja varainhallintoa koskevia huomautuksia sekä muita vastuuvapausmenettelyn kannalta merkityksellisiä huomautuksia, vaikka neuvosto onkin ollut pitkään haluton tekemään yhteistyötä vastuuvapausmenettelyssä;

17. toteaa, että koska neuvosto ei tee parlamentin kanssa yhteistyötä, seuraavien osioiden huomautukset perustuvat lähinnä neuvoston verkkosivustolla julkistettuihin koontitietoihin, jotka eivät ole kovin yksityiskohtaisia;

Poliittiset painopisteet

18. muistuttaa, että unioni päätti vuonna 2024 antaa ennakoitavissa olevaa rahoitustukea Ukrainalle vuosien 2024–2027 Ukrainan tukivälineen kautta; korostaa tässä yhteydessä, että neuvostolla ja sihteeristöllä on korostettu vastuu avoimuuden, lahjomattomuuden ja moitteettoman varainhoidon varmistamisesta kaikissa neuvostoon liittyvissä hallintomenoissa, jotka ovat kytköksissä Ukrainaan liittyvään päätöksentekoon, kokouksiin ja logistisiin järjestelyihin, mukaan lukien selkeä raportointi asiaan liittyvistä kuluista ja sopimusten hallinnoinnista;

19. pitää valitettavana, että neuvosto käyttää erioikeuttaan nimityspäätöksiä koskevissa menettelyissä monissa unionin toimielimissä, elimissä, toimistoissa ja virastoissa ottamatta huomioon asianosaisten näkemyksiä tai Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) suosituksia;

20. panee huolestuneena merkille neuvoston toimintavan useimpien toimien osalta, joihin yksittäiset jäsenvaltiot tekevät nimityksiä, sillä se saattaa rajoittaa hakijoiden ammatillisen pätevyyden tarkastamista; korostaa siksi tarvetta tarkastella uudelleen neuvoston erioikeutta, jotta voidaan taata asianomaisten toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen osallistuminen nimityksiin ja lisätä näin nimitysten legitiimiyttä; ehdottaa, että yksi mahdollinen keino varmistaa, että hakijoilla on tehtävään tarvittava pätevyys, olisi käyttää seulontaan ulkopuolista paneelia eli soveltaa

samaa menettelyä, joka on käytössä Euroopan unionin tuomioistuimen tuomareiden ja julkisasiamiesten nimityksissä;

21. palauttaa mieliin, että SEUT- 286 artiklan 2 kohdan mukaisesti neuvosto nimittää tilintarkastustuomioistuimen jäsenet parlamenttia kuultuaan; muistuttaa, että parlamentti antaa lausunnon ehdokkaista tämän ennakkoedellytyksen perusteella; pitää valitettavana, että neuvosto on toistuvasti jättänyt huomiotta parlamentin suositukset, joita se antaa tilintarkastustuomioistuimen jäsenten nimittämistä koskevassa neuvoa-antavassa roolissaan; muistuttaa, että vaikka parlamentin lausunto ei sido neuvostoa, kielteisen lausunnon saaneet ehdokkaat ovat hyväksyneet parlamentin päätöksen, peruuttaneet ehdokkuutensa ja tunnustaneet siten unionin talousarvion turvaamiseen liittyvän parlamentin roolin demokraattisena valvontaviranomaisena; kehottaa neuvostoa tunnustamaan parlamentin roolin tekemällä yhteistyötä vastuuvapausmenettelyssä;

22. korostaa, että sukupuolten jatkuva epätasapaino tilintarkastustuomioistuimen jäsenten keskuudessa haittaa unionin tasa-arvotavoitteiden saavuttamista; kehottaa jälleen neuvostoa käsittelemään tätä kysymystä tarkistamalla nimitysmenettelyä ja toteuttamalla konkreettisia toimenpiteitä, kuten vaatimalla jäsenvaltioita esittämään vähintään kaksi, eri sukupuolta olevaa ehdokasta, millä varmistetaan tilintarkastustuomioistuimen tasapainoisempi ja edustavampi kokoonpano noudattaen samalla omien ansioiden, huippuosaamisen ja yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteita;

23. toistaa kehotuksensa perustaa puolustusministerien neuvosto poliittisen ja strategisen koordinoinnin institutionaaliseksi foorumiksi; katsoo, että pysyvän, erityisen puolustusta käsittelevän neuvoston kokoonpanon perustaminen kuvastaisi unionin tarvetta ottaa suurempi vastuu omasta turvallisuudestaan ja puolustuksestaan ja täydentäisi turvallisuus- ja puolustuspolitiikan valiokunnan perustamista parlamenttiin sekä puolustuksesta ja avaruusasioista vastaavan komission jäsenen nimeämistä komissioon;

24. pitää valitettavana, että neuvosto on toistaiseksi jättänyt huomiotta parlamentin 17. joulukuuta 2020 antaman päätöslauselman tarpeesta erityiseen sukupuolten tasa-arvoa käsittelevään neuvoston kokoonpanoon, ja korostaa, että erityisellä institutionaalisella foorumilla varmistettaisiin sukupuolten tasa-arvon aikaisempaa tiiviimpi sisällyttäminen unionin toimintapolitiikkoihin ja strategioihin sekä välttämätön koordinointi ja edistyminen keskeisissä sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä asiakokonaisuuksissa;

25. muistuttaa, että unionin tuomioistuimen tuomarit ja julkisasiamiehet nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella sen jälkeen, kun on kuultu komiteaa, joka antaa lausunnon ehdolla olevien henkilöiden soveltuvuudesta vaadittuihin tehtäviin;

26. panee merkille, että neuvoston puheenjohtajavaltion sponsorointia koskevasta strategisesta aloitteesta 9. syyskuuta 2024 tekemässään päätöksessä oikeusasiamies kehotti neuvostoa arvioimaan, miten neuvoston hyväksymät ei-sitovat säännöt sen puheenjohtajavaltion sponsoroinnin käytöstä, jäljempänä ’ohjeet’, on pantu täytäntöön, ja tarkastelemaan muita mahdollisia toimenpiteitä, jotka voisivat auttaa lieventämään sponsoroinnin käyttöön liittyviä riskejä, joita ovat muun muassa eturistiristiriitojen riski ja maineriski; panee oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2024 huolestuneena merkille, että neuvosto ei ole vieläkään käsitellyt kokonaan yritykssponsoroinnin käyttöön liittyviä kansalaisten huolenaiheita, sillä sponsorien henkilöllisyyteen, niiden antaman tuen luonteeseen ja niiden tuesta saamaan vastineeseen liittyvä avoimuus on toistuvasti ollut puutteellista ja sponsorit ovat edelleen pystyneet käyttämään puheenjohtajavaltion tunnusta kaupallisiin tarkoituksiin; kehottaa neuvostoa tekemään ohjeista sitovia; kehottaa jälleen neuvostoa osoittamaan neuvoston puheenjohtajavaltioille määrärahat, jotta voidaan yleisesti varmistaa neuvoston työskentelyn tehokkuutta ja vaikuttavuutta koskevat asianmukaiset ja yhdenmukaiset normit;

27. kehottaa neuvoston kiertäviä puheenjohtajavaltioita parlamentin talousarvion valvontavaliokunnan 27. kesäkuuta 2023 järjestämän seminaarin päätelmien mukaisesti luopumaan tukeutumisesta yritysten harjoittamaan sponsorointiin kulujensa kattamiseksi, sillä tästä saattaa aiheutua eturistiriitoja;

28. toteaa, että Eurooppa-neuvosto osallistuu yhä enemmän lainsäädäntöasioihin ja että tällainen rooli edellyttää valvontaa ja tehostettua yhteistyötä budjettivallan käyttäjän kanssa vastuuvapausmenettelyn puitteissa; kehottaa neuvostoa varmistamaan kansalaisten luottamusten säilyttämiseksi, että sen toimet toteutetaan avoimesti ja vastuullisesti muihin unionin toimielimiin sovellettavien vaatimusten mukaisesti;

29. pitää erittäin valitettavana, että Unkarin hallitus väärinkäytti rooliaan vuoden 2024 kiertävänä neuvoston puheenjohtajavaltiona osallistumalla korkean tason kansainvälisiin kokouksiin, joissa horjutettiin unionin keskeisiä arvoja ja sovittuja yhteisiä kantoja; kehottaa neuvostoa tuomitsemaan jyrkästi kaikki puheenjohtajavaltiona toimivan jäsenvaltion toimet, jotka eivät ole unionin arvojen mukaisia, ja toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tulevat puheenjohtajavaltiot hoitavat tehtävänsä täysin unionin periaatteiden mukaisesti ja turvaavat siten unionin eheyden ja uskottavuuden;

30. painottaa, että vaikka yksimielisyys on edelleen perussopimuksen keskeinen periaate, sen soveltaminen voi tietyissä olosuhteissa vaikuttaa unionin toiminnan aikatauluun ja tehokkuuteen muun muassa lamauttamalla unionin päätöksentekoprosessin ja

altistamalla sen siten jäsenvaltioiden kiristykselle, jota harjoittavat erityisesti oikeusvaltioperiaatteesta piittaamattomat jäsenvaltiot; toteaa tässä yhteydessä jälleen pitävänsä valitettavana, että Unkarin hallitus jarruttaa päätöksentekoa Eurooppa-neuvostossa; huomauttaa, että purkamatta olevat poliittiset pattitilanteet heikentävät edelleen luottamusta ja Eurooppa-neuvoston tehokkuutta; kehottaa uudistamaan perussopimuksia kohdennetusti tai tekemään nykyisen perussopimuksen puitteissa käytännön parannuksia Eurooppa-neuvoston työn avoimuuden, demokraattisen päätöksenteon, vastuuvelvollisuuden ja tehokkuuden vahvistamiseksi; kehottaa tässä yhteydessä jälleen ministerineuvostoa siirtymään yksimielisyydestä määräenemmistöpäätöksiin unionille strategisesti tärkeillä aloilla; toteaa, että yksimielisyysvaatimus on haitannut merkittävästi tehokasta vastaamista Venäjän toimiin ja erityisesti kolmen kuukauden välein uusittavien pakotteiden määräämistä ja että se uhkaa siten heikentää unionin valmiuksia toimia päättäväisesti ja avoimesti ja horjuttaa kansalaisten luottamusta ja unionin uskottavuutta geopoliittisena toimijana; kehottaa neuvostoa siirtymään määräenemmistöpäätöksiin kriittisillä aloilla, erityisesti mitä tulee pakotejärjestelmiin, jotta unioni voi toimia tehokkaasti maailmanlaajuisten haasteiden edessä;

Talousarvio- ja varainhallinto

31. muistuttaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 15 artiklan mukaisesti Eurooppa-neuvostolla on keskeinen strateginen tehtävä antaa unionille sen kehittämiseksi tarvittavat virikkeet ja määritellä sen yleiset poliittiset suuntaviivat ja painopisteet, mutta se ei toimi lainsäätäjänä; korostaa Eurooppa-neuvoston ainutlaatuista lisäarvoa jäsenvaltioiden välisen korkean tason poliittisen koordinoinnin foorumina;

32. toteaa jälleen pitävänsä valitettavana, ettei Eurooppa-neuvoston ja neuvoston talousarviota ole erotettu kahdeksi selvästi erilliseksi talousarvioksi, kuten parlamentti on aiemmissa vastuuvapauspäätöslauselmissaan suosittanut, jotta voitaisiin lisätä avoimuutta ja parantaa vastuuvelvollisuutta etenkin Eurooppa-neuvoston osalta, koska sen kuluista on nykyisellään mahdoton saada luotettavaa tietoa; kehottaa sisällyttämään tällaisen erottelun yhteydessä talousarvioon erilliset budjettikohdat kokouksiin liittyviä menoja sekä matka-, viestintä- ja edustuskustannuksia varten, jotta vastuuvapauden myöntävä viranomainen voi erottaa toisistaan Eurooppa-neuvoston ja neuvoston toimet ja arvioida ajallista kehitystä;

33. toteaa, että neuvoston talousarvio vuodeksi 2024 oli 676 881 123 euroa, mikä merkitsee 4,47 prosentin lisäystä vuoteen 2023 verrattuna; panee merkille, että lisäys liittyy

pääasiassa palkkojen päivitysparametrien tarkistamiseen inflaation vuoksi;

34. panee merkille, että neuvoston kuluvan vuoden maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 96,40 prosenttia vuonna 2024 (kun se vuonna 2023 oli 97,01 prosenttia) ja että kuluvan vuoden maksumäärärahojen käyttöaste oli 87,95 prosenttia vuonna 2024 (kun se vuonna 2023 oli 86,39 prosenttia); panee merkille, että vuoden 2024 lopussa peruutettiin noin 24 miljoonaa euroa määrärahoja, joista noin 62 prosenttia oli peräisin henkilöstöön liittyviin menoihin liittyvistä budjettikohdista; panee merkille, että vuodelta 2023 vuodelle 2024 siirretyn kokonaismäärän (85 520 696 euroa) käyttöaste oli 91 prosenttia;

35. toteaa, että vuodelta 2024 vuodelle 2025 siirretyt määrärahat olivat yhteensä 78,6 miljoonaa euroa (85,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna) ja kattoivat pääasiassa tietojärjestelmät, vuonna 2024 tarjottujen tulkkauspalveluiden kustannukset, joita koskevista laskuista ei tilien päättämisajankohtana ollut vielä sovittu Euroopan komission yksiköiden kanssa, kiinteistöt, tiedotus- ja yleisötapahtumat, teknisen laitteiston, turvallisuuden ja turvatoimet, kokoukset ja konferenssit, jotka liittyvät pääasiassa vuonna 2024 järjestetyistä Eurooppa-neuvoston kokouksista, neuvoston istunnoista ja huippukokouksista vielä saamatta oleviin laskuihin, kalusteet ja muut henkilöstömenot;

36. panee merkille, että vuonna 2024 neuvosto teki 42 varainhoitoasetuksen 29 artiklan mukaista määrärahasiirtoa, jotta se pystyi lisäämään määrärahoja erinäisiin budjettikohtiin, kuten ”Tilojen kunnostus ja asennustyöt”, ”Turvallisuuteen liittyvät työt”, ”Laitteiden ja ohjelmistojen hankinta” ja ”Tarvikkeiden ja teknisten laitteistojen hankinta ja uusiminen”; panee merkille, että näistä siirrosta kolme, kokonaismäärältään noin 12,8 miljoonaa euroa, oli sellaisia, joista oli ilmoitettava budjettivallan käyttäjälle varainhoitoasetuksen 29 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

37. panee merkille, että laskujen keskimääräinen maksuaika piteni 13 päivästä 15 päivään vuosina 2023–2025 eli selvästi alle 30 päivän enimmäisajan, joten viivästyskoroilta vältyttiin;

38. panee merkille, että virkamatkakulut, joihin sisältyvät sekä sihteeristön virkamatkakulut että Eurooppa-neuvostoon liittyvän henkilöstön jäsenten virkamatkakulut, laskivat 18,50 prosenttia vuoden 2023 noin 5,2 miljoonasta eurosta noin 4,3 miljoonaan vuonna 2024 ja että puheenjohtajavaltioiden valtuuskuntien ja maakohtaisten valtuuskuntien matkakulut laskivat samalla ajanjaksolla 2,61 prosenttia noin 15,3 miljoonasta eurosta noin 14,9 miljoonasta euroon;

39. kehottaa neuvostoa julkaisemaan korkeiden virkamiesten, myös Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja sihteeristön, matka- ja edustuskulujen vuosittaisen erittelyn suuren yleisön saatavilla olevassa käyttäjäystävällisessä muodossa;

40. on huolissaan siitä, että neuvoston konsultointipalvelujen ja ulkopuolisten toimeksisaajien käyttöä koskevat valvontamekanismit ovat riittämättömät; kehottaa julkisten varojen mahdollisen väärinkäytön estämiseksi julkistamaan kokonaan kaikki yli 50 000 euron sopimukset ja erittelemään soveltamisalan, tuotokset ja yksikön, jonka kanssa sopimus on tehty;

Sisäinen hallinto, toiminnan tuloksellisuus ja sisäinen valvonta

41. on huolissaan siitä, että läpinäkyvyys neuvoston konsultointipalvelujen ja ulkopuolisten toimeksisaajien käytössä on rajallista; kehottaa julkaisemaan ennakoivasti kaikki arvoltaan suuret sopimukset ja puitesopimukset, mukaan lukien sopimusten muutokset, tuotokset ja tulosindikaattorit; kehottaa avoimuuteen riskien suhteen ja valvomaan erityisesti sopimuksia, jotka liittyvät tietotekniikkaan, viestintään ja maineeseen liittyviin palveluihin, sekä raportoimaan vuosittain ulkoisiin toimeksisaajiin turvautumisesta verrattuna sisäisen kapasiteetin hyödyntämiseen;

42. panee merkille, että sihteeristön toimintaa ohjasivat vuonna 2022 hyväksytyt monivuotiset tavoitteet ja joukko erityistavoitteita, joilla varmistetaan jatkuva päätöksenteko neuvostossa ja joita tarkistetaan vuosittain; panee merkille sihteeristön vuoden 2024 painopisteet, joihin kuuluvat työympäristön optimointi, asiakaslähtöisen kulttuurin edistäminen, vihreän siirtymän johtaminen, digitalisaation mukanaan tuomien etujen hyödyntäminen ja organisaation yleisen toimintatehokkuuden lisääminen; arvostaa sitä, että sihteeristö tuki kuuden Eurooppa-neuvoston, kahden valtion- tai hallitusten päämiesten epävirallisen tapaamisen ja yhden eurohuippukokouksen järjestämistä vuonna 2024;

43. suhtautuu myönteisesti siihen, että päätöksenteossa käytetään dataa perustuen etenkin kuukausittaiseen finanssitulostauluun, jossa esitetään sihteeristön eri yksikköjen keskeiset suorituskykyindikaattorit, ja johdon tulostauluun, joka sisältää henkilöstötiedoista saatuja keskeisiä näkemyksiä henkilöstöhallinnon alan päivittäisen hallinnon ja päätöksenteon helpottamiseksi;

44. panee merkille, että vuonna 2024 sihteeristö auttoi järjestämään 4 164 neuvoston kokousta (vuonna 2023 kokouksia oli 4 429) ja 152 Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kokousta/vierailua/virkamatkaa (vuonna 2023 kokouksia oli 124);

45. on tyytyväinen sihteeristön sisäisen valvonnan täytäntöönpanoon ja toimintaan, sillä valvonta perustuu kansainvälisesti hyväksyttyihin

standardeihin ja on tarkoitettu varmistamaan toimien vaikuttavuus, tehokkuus ja taloudellisuus, raportoinnin luotettavuus, varojen ja tietojen turvaaminen, sääntöjenvastaisuuksien ehkäiseminen ja havaitseminen sekä asianmukainen riskinhallinta; panee merkille, että tehtävien erottelu rahoitusprosesseissa jatkui, riskirekistereitä seurattiin säännöllisesti ja henkilöstön jäsenten automatisoidut tarkastukset ja taloudellinen koulutus edistivät aukotonta valvontaympäristöä vuonna 2024;

46. panee merkille, että neuvosto toimitti vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle varainhoitoasetuksen 118 artiklan mukaisesti vuosikertomuksen vuonna 2024 toimitetuista sisäisistä tarkastuksista; panee merkille, että vuoden 2024 lopussa 82 prosenttia vuosina 2022–2024 annetuista suosituksista oli pantu täytäntöön, 17 prosenttia oli vielä kesken ja yhdessä prosentissa johto oli hyväksynyt riskin tai suositukset olivat vanhentuneet; panee merkille, että vuonna 2024 saatiin päätökseen neljä sisäistä tarkastusta; toteaa, että kahdessa näistä tarkastuksista (toinen koski Euroopan rauhanrahaston tukemista ja toinen sihteeristön aineettomia hyödykkeitä koskevia kirjanpitoprosesseja) sisäinen tarkastaja antoi useita ensisijaisia suosituksia, jotka tarkastetut yksiköt ovat hyväksyneet; pyytää neuvostoa toimittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle julkisen yhteenvedon ensisijaisista suosituksista ja selkeän täytäntöönpanoaikataulun erityisesti siltä osin kuin tarkastukset koskevat Euroopan rauhanrahastolle annettavaa tukea ja aineettomien hyödykkeiden hallinnointia, sillä tällaiset menot herättävät suurempaa julkista kiinnostusta ja vaikuttavat herkästi maineeseen;

Henkilöresurssit, tasa-arvo ja henkilöstön hyvinvointi

47. panee merkille, että vuoden 2024 lopussa sihteeristössä työskenteli 3 124 henkilöstön jäsentä (kun heitä vuonna 2023 oli 3 115); panee merkille tehtäväkohtaisen henkilöstöerittelyn ja toteaa, että vuonna 2024 sihteeristön palveluksessa oli 2 720 vakinaista henkilöstön jäsentä, 401 väliaikaista henkilöstön jäsentä, 222 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 26 kansallista asiantuntijaa; panee merkille, että vakinaisten ja väliaikaisten henkilöstön jäsenten jakautuminen tehtäväryhmien kesken pysyi ennallaan – 1 497 hallintovirkamiestä (AD), 1 146 hallintoavustajaa (AST) ja 232 sihteeriä (SC) vuonna 2024, kun heitä vuonna 2023 oli 1 474, 1 159 ja 295; toteaa, että henkilöstötaulukon täyttöaste vuoden 2024 lopussa oli 97,4 prosenttia (kun se vuonna 2023 oli 97,10 prosenttia);

48. pitää valitettavana, ettei tietoa sihteeristön henkilöstön jäsenten sukupuolijakaumasta ja maantieteellisestä jakautumisesta ole julkisesti saatavilla; kehottaa neuvostoa antamaan parlamentille tietoja henkilöstönsä sukupuolijakaumasta ja maantieteellisestä jakautumisesta sekä vammaisista työntekijöistä samoin kuin tähän liittyvistä sisäisistä toimintaperiaatteista; kannustaa neuvostoa

edistämään henkilöstönsä jäsenten maantieteellistä tasapainoa kasvattamalla aliedustetuista jäsenvaltioista tulevien ehdokkaiden joukkoa;

49. suhtautuu myönteisesti sihteeristön vuonna 2024 toteuttamiin toimiin, joilla se pyrki houkuttelemaan palvelukseensa, pitämään palveluksessa ja motivoimaan henkilöstöä; panee merkille, että sihteeristö osallistui urapäiville ja -messuille, pysyvien edustustojen henkilöstötapahtumiin ja jäsenvaltioiden edustajille järjestettyihin tiedotustilaisuuksiin ja tehosti yhteydenpitoa muiden toimielinten henkilöstön jäsenten kanssa toimielinten välisellä työn seuraamistoiminnalla, johon osallistui aktiivisesti 23 sihteeristön henkilöstön jäsentä, minkä lisäksi sihteeristö osallistui EPSOn toiminnan nykyaikaistamiseen, järjesti 518 valintamenettelyä ja 127 haastattelua sekä sisäisiä kilpailuja kaikentyyppisten tointen täyttämiseksi;

50. panee tyytyväisenä merkille, että sihteeristössä on tarjolla monenlaisia tiettyihin aiheisiin, kuten rahoitukseen, turvatoimiin ja etikettiin, liittyviä koulutuksia ja näistä kysymyksistä järjestetään myös tiedotuskampanjoita; panee erityisesti merkille, että sihteeristön eettistä toimintaa koskevan tiedotuskampanjan mittaustiedot ovat parantuneet ja että henkilöstön tietämystä ja sitä kautta sitoutumista eettisiin kysymyksiin lisättiin merkittävästi vuonna 2024;

51. panee merkille erilaiset toimet, joita neuvosto toteutti henkilöstönsä terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi vuonna 2024; panee tässä yhteydessä merkille, että sihteeristö tarjosi henkilöstölle muun muassa työpsykologien ja kliinisten psykologien tukea sekä mielenterveyden ylläpitämistä ja stressinhallintaa käsitteleviä kursseja; suhtautuu myönteisesti siihen, että sihteeristö osallistui toimielinten välisen terveys- ja turvallisuusviikon järjestämiseen lokakuussa 2024 ja siihen, että kaikki pääsihteeristössä saatavilla olevat hyvinvointia ja terveyttä tukevat palvelut ja toimet julkaistiin sen intranetissä; panee merkille, että sihteeristö laati tulostaulun, joka sisältää psykososiaalisia riskejä koskevia indikaattoreita ja jolla pyritään kohdentamaan ennaltaehkäisytoimenpiteet nykyistä paremmin, minkä lisäksi se perusti monialaisen työryhmän, joka kehittää sihteeristölle työterveyden ja työturvallisuuden hallintajärjestelmää, jotta mahdollisia työpaikalla esiintyviä riskejä voitaisiin valvoa paremmin;

52. panee tyytyväisenä merkille, että sihteeristöllä on useita ryhmiä ja verkostoja, kuten neuvoston pääsihteeristön moninaisuutta ja osallisuutta edistävä ryhmä ja verkosto, (naispuolisille hallintovirkamiehille tarkoitettu) Olympia-verkosto, hlbti-verkosto ja vammaisverkosto;

53. panee tyytyväisenä merkille sihteeristön toimet vammaisten henkilöiden hyväksi sen toiminnan yhteydessä; panee merkille, että sihteeristö on ottanut käyttöön yksinkertaistetun menettelyn harjoittelijoiden, henkilöstön jäsenten ja vammaisten hakijoiden kohtuullisia järjestelyjä koskevien pyyntöjen käsittelemiseksi; panee lisäksi merkille, että vahtimestareille järjestettiin vuonna 2024 jatkokoulutustilaisuuksia, joissa käsiteltiin sitä, millä tavoin eri tavoin toimintarajoitteiset vierailijat olisi otettava vastaan ja millä tavoin heistä olisi huolehdittava; panee merkille, että sihteeristö otti vuonna 2024 vastaan 115 harjoittelijaa, joista viisi osana sihteeristön vammaisille harjoittelijoille tarkoitettua positiivisten erityistoimien ohjelmaa; muistuttaa, että harjoittelujen olisi oltava palkallisia parlamentin laadukkaista harjoittelupaikoista EU:ssa 14. kesäkuuta 2023 antaman päätöslauselman (2020/2005 (INL)) mukaisesti, jossa todetaan, että kaikkien harjoittelujen unionissa olisi oltava palkallisia; korostaa, että palkattomat harjoittelut ovat yksi nuorten työntekijöiden hyväksikäytön muoto ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien este;

54. panee merkille, että sihteeristö pani täytäntöön työaikaa, etätyötä ja lomaa koskevat uudet säännöt ja otti käyttöön uuden tietoteknisen moduulin (Sysper-TIM) työajan hallintaa varten; panee tyytyväisenä merkille, että uusista säännöistä ja uudesta moduulista on järjestetty koulutustilaisuuksia ja toteutettu tiedotustoimia muun muassa videotutoriaalien, usein kysyttyjen kysymysten ja webinaarien muodossa;

Eettiset toimintapuitteet ja avoimuus

55. toteaa jälleen, että toiminnan eettisyys edistää moitteetonta varainhoitoa ja lisää kansalaisten luottamusta ja että kuten tilintarkastustuomioistuin korostaa erityiskertomuksessaan nro 13/2019, unionin toimielinten eettisissä toimintapuitteissa on edelleen parantamisen varaa; palauttaa mieliin erityisesti tilintarkastustuomioistuimen suosituksen neuvoston eettisten toimintapuitteiden parantamisesta; on huolissaan siitä, että unionilla ei ole yhteisiä eettisiä toimintapuitteita, jotka koskisivat jäsenvaltioiden edustajien toimintaa neuvostossa, kuten tilintarkastustuomioistuin on todennut; painottaa, että mitään unionin toimielintä ei pitäisi vapauttaa selkeistä, sitovista ja täytäntöönpanokelpoisista eettisistä säännöistä sen osallistuessa unionin päätöksentekoon, johon liittyy julkisia menoja;

56. pitää valitettavana, että neuvoston eettisten puitteiden kaksi keskeistä osatekijää, sihteeristön henkilöstön ammattietiikka- ja käytösohjeet ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan menettelysäännöt, ovat saatavilla neuvoston verkkosivustolla ilman lisäohjeita tai julkaisupäivää; kritisoi sitä, että parlamentin useista pyynnöistä huolimatta Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan menettelysääntöjä ei ole mukautettu parlamentin ja komission

vastaaviin menettelysääntöihin etenkään siltä osin kuin on kyse toimikauden jälkeisistä työtehtävistä;

57. panee merkille, että sihteeristö julkaisee unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 16 artiklan kolmannen ja neljännen kohdan mukaisesti vuosittain kertomuksen, joka sisältää tietoja sihteeristön entisten korkeiden virkamiesten ammatillisesta toiminnasta palvelussuhteen päätyttyä; panee merkille, että vuotta 2024 koskevan kertomuksen mukaan yksi entinen korkea virkamies ilmoitti aikomuksestaan harjoittaa ammatillista toimintaa yli 12 kuukautta sihteeristöstä lähtönsä jälkeen; panee merkille, että pariteettikomiteaa kuultiin ennen päätöksen tekemistä tässä asiassa; pitää valitettavana, että neuvoston verkkosivustolla ei ole tietoa siitä, myönnettiinkö lupa pyydetyn toiminnan harjoittamiseen vai ei; kehottaa jälleen neuvostoa laatimaan korkeille virkamiehille selkeät, oikeasuhteiset ja täytäntöönpanokelpoiset työsuhteen päättymisen jälkeen sovellettavat säännöt, jotka perustuvat nykyiseen oikeudelliseen kehykseen, ja varmistamaan asianmukaisen avoimuuden, mukaan lukien tarvittaessa yksityisen sektorin sidonnaisuuksien julkistaminen, perusoikeuksia ja suhteellisuusperiaatteita kaikilta osin kunnioittaen;

58. pitää valitettavana, että jäsenvaltioiden pysyvien edustajien osallistuminen parlamentin, neuvoston ja komission 20. toukokuuta 2021 tekemällä toimielinten välisellä sopimuksella perustamaan pakolliseen avoimuusrekisteriin on täysin vapaaehtoista, sillä ehdollisuusperiaatteen soveltaminen on jätetty kunkin jäsenvaltion pysyvän edustuston päätettäväksi; panee merkille, että vain pieni määrä jäsenvaltiota ja unionin toimielimiä noudattaa parasta käytäntöä soveltaa sääntelykehyksessään edunvalvojan pakollista laajaa määritelmää, ja vaatii, että kaikkien pysyvien edustustojen on osallistuttava pakolliseen avoimuusrekisteriin aktiivisesti ennen jäsenvaltionsa neuvoston puheenjohtajakauden alkamista, sen aikana ja sen päätyttyä; muistuttaa parlamentin kannasta, jonka mukaan jäsenvaltioiden edustajien, jotka hyötyvät omistamiensa yritysten kautta suoraan unionin tuista, ei saisi antaa osallistua kyseisiin tukiin liittyvää toimintapolitiikkaa tai rahoitusta koskeviin keskusteluihin ja äänestyksiin; pitää valitettavana, että neuvosto ei käytä täysimittaisesti pakollista avoimuusrekisteriä eikä hyväksy ehdotuksia sen parantamiseksi; kehottaa jälleen kerran neuvostoa kieltäytymään tapaamisista rekisteröimättömien edunvalvojien kanssa ja varmistamaan, että sen korkeat virkamiehet, myös pysyvät edustajat ja edustustojen päälliköt, julkistavat tapaamisensa eturyhmien ja edunvalvojien kanssa standardoidussa avoimuusrekisterissä samaan tapaan kuin parlamentin ja komission jäsenille asetetut velvoitteet edellyttävät;

59. pitää valitettavana, että neuvoston päätöksentekoprosessi on yhä kaikkea muuta kuin täysin avoin, mikä rapauttaa kansalaisten luottamusta unioniin avoimena toimijana ja vaarantaa siten koko

unionin maineen; palauttaa mieliin oikeusasiamiehen strategisessa tutkimuksessa OI/2/2017/TE antamat suositukset neuvoston lainsäädäntöprosessin avoimuudesta ja tukee niitä; vaatii neuvostoa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet oikeusasiamiehen suositusten ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevien tuomioiden täytäntöön panemiseksi ilman aiheetonta viivytystä; palauttaa mieliin, että Euroopan unionin tuomioistuin korosti asiassa T-163/21, De Capitani vastaan neuvosto, antamassaan tuomiossa, että neuvoston taholta tarvittaisiin selkeämpää lainsäädännöllistä avoimuutta, jotta voidaan varmistaa oikeus tutustua lainsäädäntöasiakirjoihin, mikä yksinkertaisesti vastaa julkiseen valvontaan liittyvää neuvoston velvollisuutta ja lainsäätäjien vastuuvelvollisuutta, jotka toimivat kaiken demokraattisen legitimiteetin perustana;

60. panee merkille, että oikeusasiamies käynnisti vuonna 2023 uuden oma-aloitteisen tutkimuksen siitä, miten neuvosto käsittelee lainsäädäntöasiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä, ja sai sen päätökseen vuonna 2024; panee merkille kyseisen tutkimuksen päätelmät, joissa todettiin, että neuvosto käytti meneillään olevien päätöksentekoprosessien suojaa perusteena evätä oikeus tutustua asiakirjoihin vedoten epämääräisiin, abstrakteihin ja perusteettomiin syihin; muistuttaa, että Euroopan unionin tuomioistuin hylkäsi väitteet, jotka koskivat muun muassa tarvetta välttää ulkoista painostusta tai julkisia väärintulkintoja tai tarvetta suojella oikeudellista neuvonantoa; on tästä syystä huolissaan siitä, että neuvosto ei noudata unionin oikeuskäytäntöä; pyytää neuvostoa korjaamaan nämä puutteet julkistamalla viipymättä lainsäädäntöasiakirjat, vaikka julkistaminen aiheuttaisi ulkoista painetta, koska se on osa kaikkia demokraattisia lainsäädäntöprosesseja, ja epäämään oikeuden tutustua lainsäädäntöasiakirjoihin vain todella poikkeuksellisissa olosuhteissa; kehottaa neuvostoa panemaan viipymättä täytäntöön oikeusasiamiehen päätelmät ja noudattamaan asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä varmistamalla, että epäämiset ”meneillään olevan päätöksenteon suojaamisen” nojalla ovat tiukan tapauskohtaisesti oikeutettuja, ne perustellaan konkreettisesti ja niihin sovelletaan perusteellista sisäistä uudelleentarkastelua; kehottaa vakiotoimenpiteenä julkaisemaan ennakoivasti keskeiset lainsäädäntöasiakirjat (mukaan lukien valmisteluasiakirjat ja neuvottelukannat) ja raportoimaan käytetyistä epäämisperusteista julkisesti vuosittain;

61. panee merkille, että asiakirjoihin tutustumista käsittelevä tiimi ilmoitti vastaanottaneensa vuonna 2024 suuren määrän asiakirjoihin tutustumista koskevia pyyntöjä eli 2 872 alkuperäistä asiakirjoihin tutustumista koskevaa pyyntöä (kun niitä vuonna 2023 oli 3 732), jotka edellyttivät 10 096 asiakirjan analysointia (kun niitä vuonna 2023 oli 13 912), ja 30 uudistettua pyyntöä (kun niitä vuonna 2023 oli 40) ja vastanneensa näihin pyyntöihin; toteaa, että

tämäntyyppistä työtä on ollut vähemmän todennäköisesti siksi, että unionin lainsäädäntötyö keskeytyi vuoden 2024 EU-vaalien vuoksi;

62. panee merkille, että asiakirjoihin tutustumista koskevien alkuperäisten pyyntöjen perusteella annettiin tutustuttaviksi kokonaisuudessaan 7 323 asiakirjaa (72,5 prosenttia) ja osittain 1 181 asiakirjaa (11,70 prosenttia), kun taas tutustumisoikeus 1 592 asiakirjaan (15,80 prosenttia) evättiin; panee merkille, että asiakirjoihin tutustumista koskevien uudistettujen pyyntöjen perusteella annettiin tutustuttaviksi kokonaisuudessaan 36 asiakirjaa ja osittain 45 asiakirjaa, kun taas tutustumisoikeus 45 asiakirjaan evättiin; panee merkille, että alkuperäiset pyynnöt käsiteltiin keskimäärin 17 työpäivän kuluessa ja uudistetut pyynnöt 31 työpäivän kuluessa;

63. panee merkille, että osana työpaikkakiusaamisesta ja seksuaalisesta häirinnästä työpaikalla annetun pääsihteerin päätöksen 23/2021 täytäntöönpanoa vuonna 2024 toteutettiin useita toimia, kuten uusille työntekijöille, uusille johtajille ja harjoittelijoille suunnattuja pakollisia koulutustilaisuuksia, joissa käsiteltiin häirinnän torjuntaa ja epäasianmukaista käyttäytymistä; ottaa huomioon, että sihteeristössä toimii häirintäyhdyshenkilöistä muodostuva ryhmä, joka vuonna 2024 käsitteli 13 luottamuksellista neuvontaa koskevaa pyyntöä, jotka liittyivät mahdolliseen häirintään tai epäasianmukaiseen käyttäytymiseen;

64. panee tyytyväisenä merkille, että julkisesti saatavilla olevien vuosikertomusten mukaan asiasta vastaavien valtuutettujen tulojen ja menojen hyväksyjien tietoon ei vuonna 2024 saatettu petos- eikä sääntöjenvastaisuustapauksia ja ettei myöskään ollut tällaisia tapauksia, jotka olisivat kuuluneet tutkintaelimen (varainhoitoasetuksen 145 artikla) tai OLAFin toimivaltaan;

Digitalisaatio, kyberturvallisuus ja tietosuoja

65. panee merkille, että sihteeristö jatkoi vuonna 2024 työtä digitalisaatiota koskevan tavoitteensa saavuttamiseksi vuosien 2022–2025 digitaalistrategian painopisteidensä mukaisesti; panee merkille, että vuoden 2024 työsuunnitelman 103:sta tietotekniikkaan liittyvästä hankkeesta 11 prosenttia saatiin päätökseen vuoden lopussa, kun taas kolme prosenttia peruutettiin tai yhdistettiin ja suurin osa hankkeista (62 prosenttia) on edelleen käynnissä;

66. panee tyytyväisenä merkille, että 98 prosenttia laskuista toimitettiin vuonna 2024 sähköisesti (niiden osuus vuonna 2023 oli 97 prosenttia) ja 49 prosenttia sihteeristön sopimuksista ja ostotilauksista allekirjoitettiin sähköisesti; panee lisäksi merkille, että kaikkia uusia hankintamenettelyjä, joiden arvo oli yli 143 000 euroa, hallinnoitiin komission julkisten hankintojen hallinnointityökalun avulla;

67. panee merkille sihteeristön tärkeimmät painopisteet, jotka koskevat toimielinten välisiä synergioita ja henkilöstöhallinnon toimintaprosesseissa käytettävien menettelyjen yhdenmukaistamista keskitetyn palveluportaalin (HR-IT) avulla; panee merkille, että sihteeristö allekirjoitti vuonna 2024 komission kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan monivuotisesta henkilöstöhallinnon muutosohjelmasta, johon sihteeristö liittyi heinäkuussa 2024;

68. panee tyytyväisenä merkille sihteeristön vuonna 2024 tietotekniikan ja digitalisaation alalla saavuttaman lisäedistyksen, kuten uuden välineen käyttöönoton lääkärikäyntien ja rokotusaikojen hallinnoimiseksi, harjoitteluhakemusten hallinnoimiseen tarkoitetun uuden alustan, ensimmäisen vaiheen POMME-hankkeesta, jolla parannetaan työnseurantaa kokousten suunnittelun ja tulkkausaikataulujen osalta, alustan (PreSY) kattavan yleiskatsauksen saamiseksi neuvoston kolmen rakennuksen seurantatoimista, alustan (e-Resto catering) ateriapalveluihin liittyvää toimintaa ja pyyntöjä varten ja Collab Conseil -työkalun, joka on tarkoitettu kaikkien ministerineuvoston valmisteluissa tarvittavien logististen asiakirjojen säilyttämiseen;

69. panee merkille, että sihteeristö kokeili erilaisia tekoälyyn perustuvia välineitä vastatakseen henkilöstösääntöjä koskeviin kysymyksiin, laatiakseen oppimateriaaleja (jäsenneltyä sisältöä, tapaustutkimuksia, tietovisoja ja videoita tietyn kehotteen pohjalta) tai auttaakseen johtajia ansioluetteloiden tarkastelussa; korostaa, että tekoälyn käytössä on noudatettava tiukkoja periaatteita, jotka koskevat käytön eettisyyttä, avoimuutta, tietosuojaa, ihmisen suorittamaa valvontaa ja algoritmien vinoumilta ja väärinkäytöltä suojautumista;

70. panee merkille, että Euroopan tietosuojavaltuutettu teki vuonna 2024 tarkastuksen, joka koski potilastietojen käsittelyä ja erityisesti niiden säilyttämistä unionin keskeisissä toimielimissä, myös sihteeristössä; kehottaa sihteeristöä panemaan täytäntöön tietosuojavaltuutetun suositukset liittyen sen varmistamiseen, että tietojen asianmukaista säilyttämistä koskevia toimintaperiaatteita noudatetaan;

71. panee merkille sihteeristön digitaalisten palvelujen rakenteensa kautta toteuttamat toimet, joilla pyritään noudattamaan vuoden 2024 alussa voimaan tullutta uutta kyberturvallisuusasetusta; panee tässä yhteydessä merkille, että sihteeristö kehitti vuonna 2024 sisäisiä menettelyjä kyberturvallisuuspoikkeamien raportointia varten, antoi panoksensa kaikkiin unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen kyberturvallisuuspalvelun (CERT-EU) suuntaviivoihin ja pani täytäntöön kyberturvallisuuden vaatimustenmukaisuuden hallintapalvelun ja että kyseisenä vuonna saatiin valmiiksi 11 vaatimustenmukaisuusraporttia; suhtautuu myönteisesti sihteeristön pyrkimyksiin saattaa päätökseen alustava kyberturvallisuusarviointi

kaikista sihteeristön digitaalisista verkoista ja tietojärjestelmistä; kiittää neuvostoa siitä, että se oli mukana valmistelemassa vuoden 2024 Euroopan kyberturvallisuuskuukautta, jonka keskeinen teema oli käyttäjän manipulointi;

Kiinteistöt

72. panee merkille, että vuonna 2024 toteutettiin keskeisiä hankkeita, kuten neuvoston kokoushuoneiden peruskorjaus, joka kattoi myös uudet kalusteet, toimistokäytävät ja Justus Lipsius -rakennuksen akkreditointitiskin;

73. panee merkille, että sihteeristö käynnisti valmistelutoimia kiinteistöjensä, muun muassa Justus Lipsiuksen ja tärkeimmän hallinnollisen rakennuksen, peruskorjausta varten; on tietoinen siitä, että on ilmaistu tarve kyseisten kiinteistöjen perinpohjaisesta peruskorjauksesta, jotta voidaan varmistaa tehokas toiminta ja ympäristötehokkuutta koskevan unionin sääntelykehyksen noudattaminen kaikilta osin;

74. panee merkille, että budjettikohtaa 2011 ”Vesi, kaasu, sähkö ja lämmitys” kasvatettiin 33 prosenttia vuonna 2024 tehdyllä määrärahojen siirrolla; panee merkille, että sihteeristö pienensi edelleen energiankulutustaan muun muassa vähentämällä rakennusten lämmitystä ja vaihtamalla Justus Lipsiuksen lämmityskattilat;

75. panee merkille, että vuonna 2024 toteutettiin tärkeitä hankkeita, kuten joidenkin LEX- ja Justus Lipsius -rakennuksen kokoushuoneiden peruskorjaus, viimeksi mainitun rakennuksen toimistokäytävien jatkuva peruskorjaus, neuvoston pääsihteeristön tiloissa sijaitsevien polkupyörien säilytystilojen/infrastruktuurin parantaminen ja Justus Lipsiuksen vastaanottotiskien nykyaikaistaminen;

76. pitää valitettavana, ettei neuvosto ole edelleenkään pannut täytäntöön yksinkertaistettua akkreditointimenettelyä helpottaakseen unionin muiden toimielinten henkilöstön jäsenten pääsyä neuvoston tiloihin; kehottaa neuvostoa ottamaan tällaisen menettelyn pikaisesti käyttöön ja soveltamaan sitä viipymättä toimielinten välisen yhteistyön hengen mukaisesti;

Ympäristö ja kestävä kehitys

77. panee merkille, että vuonna 2024 suoritetun ulkoisen tarkastuksen jälkeen sihteeristö säilytti ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) mukaisen sertifiointinsa;

78. panee merkille, että sihteeristö sai aikaan energiansäästöjä vuonna 2024 parantamalla teknisen infrastruktuurinsa, kuten käyttämiensä rakennusten valaistusjärjestelmien, energiatehokkuutta; panee

merkille, että sihteeristön energiankulutus väheni 24,40 prosenttia vuosina 2018–2024 ja vedenkulutus väheni 17 prosenttia vuosina 2023–2024; suhtautuu myönteisesti sihteeristön aloitteisiin paperinkulutuksen vähentämiseksi edelleen;

79. pitää tervetulleina sihteeristön kestäviä käytäntöjä, joita se on sisällyttänyt joihinkin toimintoihinsa; panee muun muassa merkille, että useisiin hankintamenettelyihin ja puitesopimuksiin sisältyy jätteen vähentämistä ja laitteiden kierrätystä koskevia kriteerejä, että Green Office -tiedotuspisteen edustajia kuullaan pääsihteeristön arvoltaan suuria hankintoja koskevien hankkeiden yhteydessä ja että sen ruokalat saivat Good Food -sertifikaatin vuonna 2024; suhtautuu myönteisesti siihen, että sihteeristö tarkisti vuonna 2024 henkilöstön virkamatkoja koskevaa opasta, joka tuli voimaan vuonna 2025 ja johon sisältyy uusia kannustimia, joilla pyritään pienentämään henkilöstön jäsenten matkojen hiilijalanjälkeä; panee tyytyväisenä merkille, että niiden henkilöstön jäsenten osuus, joiden työmatkat taittuivat kestävillä kulkuneuvoilla, kuten joukkoliikennevälineillä tai polkupyörällä, oli 78 prosenttia vuonna 2024, kun se vuonna 2023 oli 67 prosenttia;

80. suhtautuu myönteisesti siihen, että sihteeristö laati ympäristöstrategian, jossa määritetään sen ympäristötehokkuuden parantamiseen tähtäävä etenemissuunnitelma vuosiksi 2025–2030, ja toteutti tiedotustoimia lisätäkseen henkilöstön jäsenten, valtuuskuntien jäsenten ja vierailijoiden tietämystä ympäristöön liittyvistä toimista, joita voidaan toteuttaa;

81. panee merkille, että sihteeristö osti kestävämpiä kuljetusajoneuvoja eli yhden sähkökäyttöisen virka-auton ja kolme hybriditila-autoa; panee lisäksi merkille, että polkupyöräinfrastruktuuria ja -tiloja Justus Lipsius -rakennuksen edessä on parannettu;

Toimielinten välinen yhteistyö

82. korostaa tarvetta tarkistaa SEUT- 319 artiklaa, jotta voidaan määrätä nimenomaisesti, että parlamentti myöntää vastuuvapauden paitsi komissiolle myös muille unionin toimielimille, elimille, toimistoille ja virastoille niiden talousarvion pääluokkien tai niiden talousarvioiden toteuttamisesta oikeudellisen selkeyden, yhdenmukaisuuden ja yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi unionin toimielinten välillä; kehottaa neuvostoa toteuttamaan pikaisesti konkreettisia toimia toimielinten välisen konfliktin ratkaisemiseksi ja jatkamaan keskusteluja parlamentin kanssa yhteisymmärryksen saavuttamiseksi vastuuvapausmenettelyn sujuvasta ja perussopimusten mukaisesta jatkamisesta;

83. kehottaa neuvostoa aloittamaan neuvottelut korkeimmalla tasolla uudelleen, jotta voidaan päästä umpikujasta, jossa on vastuuvapauden osalta oltu jo pitkään; pyytää komissiota ja

neuvoston oikeudellista yksikköä antamaan oikeudellisen lausunnon mahdollisista perussopimuksiin perustuvista ratkaisuista neuvoston vastuuvelvollisuuden panemiseksi täytäntöön vastuuvapausmenettelyssä;

Viestintä

84. panee merkille, että vuonna 2024 neuvoston toteutunut viestinnän kokonaisbudjetti, ottaen huomioon vuoden aikana tehdyt siirrot, oli 12 518 610 euroa eli 5,45 prosenttia enemmän kuin vuoden 2023 talousarviossa;

85. panee merkille, että vuonna 2024 sihteeristö tarjosi viestintäpalveluja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, euroryhmän puheenjohtajalle, kiertäville puheenjohtajavaltioille (Belgialle ja Unkarille), komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioille ja sihteeristölle; panee merkille, että vuonna 2024 sihteeristö varmisti jatkuvan tuen mediasuhteiden, sosiaalisen median ja verkkonäkyvyyden aloilla viranhaltijoiden koko siirtymän ajan, järjesti keskeisten kansainvälisten tapahtumien audiovisuaalisen uutisoinnin ja suoratoiston sekä ylläpiti korkealaatuista operatiivista tukea, mukaan lukien tapahtumien suorat lähetykset, lehdistöpalvelut ja brändäys toimielinten huippukokouksia ja kokouksia varten;

86. panee merkille, että vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä toteutetun verkkokyselyn mukaan 68,30 prosenttia käyttäjistä oli tyytyväisiä yleiseen käyttökokemukseensa neuvoston verkkosivustosta (kun heitä vuonna 2023 oli 67 prosenttia) ja että verkkosivustolla oli vuonna 2024 yli 26 miljoonaa käyntiä (seitsemän prosenttia enemmän kuin vuonna 2023) ja 71 400 tilaajaa, kun heitä vuonna 2023 oli 57 900;

87. panee merkille, että viestinnän pääosasto (COMM) panosti vuoden 2024 aikana laajalti lehdistö- ja mediatoimintaan muun muassa järjestämällä 76 tiedotustilaisuutta ja 84 lehdistötilaisuutta, laatimalla 771 lehdistötiedotetta ja tukemalla kattavasti tiedotusvälineiden akkreditointia ja uutisointia; panee lisäksi merkille, että neuvoston lehdistökeskuksen ja verkkosivuston käyttö oli laajaa ja että neuvoston verkkosivuston lehdistöosiolla oli yli 6,4 miljoonaa käyntiä ja kokoussivuilla lähes kaksi miljoonaa käyntiä, mikä osoittaa, että suuren yleisön ja tiedotusvälineiden kiinnostus neuvoston päätöksentekoon on pysynyt yllä;

88. panee merkille, että vuonna 2024 sihteeristön digitaaliset tiimit seurasivat ja paransivat tiiviissä yhteistyössä puheenjohtajavaltioiden kanssa puheenjohtajavaltio Belgian ja Unkarin verkkosivustoja ja rekisteröivät yhteensä noin 407 000 käyntiä ja 1,2 miljoonaa sivulatausta sekä kehittivät neuvoston pääverkkosivustoa jatkuvasti

paremmaksi 19 käyttäjälähtöisellä parannuksella; panee lisäksi merkille konekäännöstoimintojen käyttöönoton ja saavutettavuuden parannukset sekä laajan käyttäjätutkimuksen, jonka tavoitteena oli selkeyttää verkkosisältöä ja parantaa sen navigoitavuutta kaikilla unionin virallisilla kielillä ja vahvistaa näin neuvoston digitaalista ulottuvuutta ja yhteistyötä sidosryhmien ja suuren yleisön kanssa.